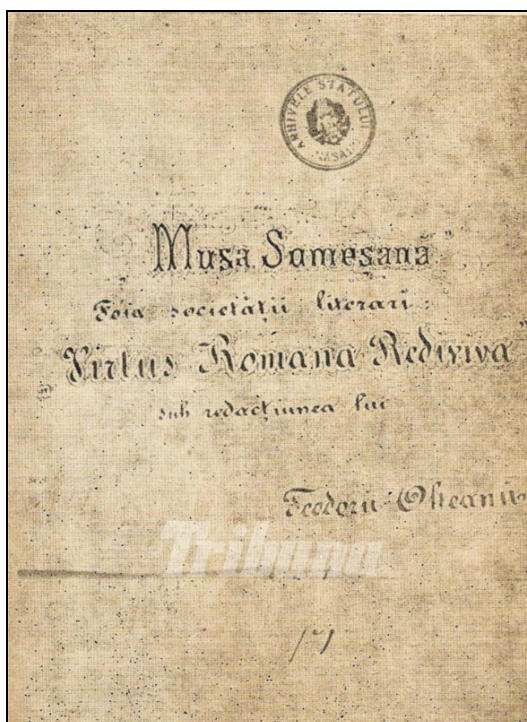

2016 - ANUL COȘBUC (XXIII):

Pregătiri de bacalaureat: „Cum o să treacă el examenul? O să ne facă de rușine clasa. O să stea ca vițelul la poarta nouă”

Scriitorul Lucian Valea analizează epoca nășăudeană a tânărului Coșbuc în lucrarea „Pe urmele lui George Coșbuc”:

«Interpretările clasicilor însă nu urmăreau descoperirea valorilor estetice, dincolo de canoanele artei poetice classiciste, și nici nu stimulau emoția la lectură. Erau privite ca texte cu virtuți etice și pedagogice și atât. Și profesorii erau pedagogi prin excelență. Ei predau literatura nu pentru frumusețea estetică a textelor, ci pentru învățăturile ce se desprindeau din ele.

Toate comentariile critice, în cadrul societății „Virtus Romana Rediviva”, debutau, fără excepție, prin anunțarea „cerințelor” numite și condițiuni – „căroră trebuie să corespundă o bună poezie”: ideală, materială, tehnică. Prin condițiune ideală se înțelegea conținutul poemului, adică ideea sau motivul, cum am spune noi astăzi; prin condițiunea materială – „îmbrăcarea materialului într-o limbă corespunzătoare” (în acest compartiment intrau și observațiile privind ortografia); în sfârșit, prin condițiune tehnică se înțelege versificația. (...)

Din această epocă, în care fiecare tânăr învăța limba latină, moștenim puține elemente.

Astăzi, limba latină se pregătește să dispară din programele învățământului gimnazial. Vorbită încă din Antichitate, latina a fost limba administrației și armatei, a justiției și a coloniilor romane, devenind în Evul Mediu limba liturgică a Bisericii Romano-Catolice. Să nu uităm că aproape toate bibliile și cărțile liturgice au fost scrise – în Evul Mediu – în latină.

Latina a îmbogățit toate științele: biologia, medicina, meteorologia, astronomia, etc.

Oare se justifică dispa-riția latinei din programele de învățământ, fără o dez-batere națională coerentă?

Noi păstrăm alfabetul latin și încă nu ne explicăm – în totalitate – miracolul apariției și rezistenței limbii române în decursul veacurilor. Am învățat că limba română provine din latina populară – latina vulgară (lat. vulgaris = popular), după o perioadă de bilingvism când, după plecarea oficială a administrației romane (în 271), s-au folosit concomitent limba geto-dacă și latina.

Cine o să le explice tinerelor generații că „VIRTUS ROMANA REDIVIVA” – „RENAȘTEREA VIRTUȚII ROMANE” – a fost deviza multor generații de tineri din secolele trecute? Muzeul Grăniceresc Năsăudean (fondat în 1931) conservă un exponat unic în istoria Transilvaniei: vechiul steag grăniceresc cu deja cunoscuta deviză – „VIRTUS ROMANA REDIVIVA” – drapel decorat de însuși împăratul Francisc Iosif!

Cine o să mai poată percepe înțelesul cunoscutelor devize latine care ne-au îmbogățit cultura? Cine o să le mai povestească nepoților despre medalia bătută la Unirea celor două principate românești (în 1859) și înțelesul inscripțiilor: „DIEU PROTEGE LA ROUMANIE” (pe avers) și „VOX POPVLI VOX DEI” (pe revers)?

Cine mai știe că una din stemele naționale propuse în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza conținea dictonul cu origini în idealurile pașoptiste: „TOȚI ÎN UNU” – variantă a dictonului latin.

„IN UNO OMNIA”?

Știați că prin venirea lui Carol I pe tron i s-a schimbat stemei și deviza națională în „NIHIL SINE DEO” - „NIMIC FĂRĂ DUMNEZEU” (păstrată până în 1948), iar din perioada comunistă România nu mai are o deviză națională? Dar că în 1992 a existat propunerea adoptării ca deviză națională „VIRTUS ROMANA REDIVIVA”? Nu a fost adoptată, neexistând un consens în Parlamentul României! Se pare că deviza a fost adoptată la nivel local, sub forma prescurtată – VRR, de județele Alba, Bistrița-Năsăud și Caraș – Severin! Este un semn că o parte din personalitățile județene au înțeles să-și conserve și promoveze identitatea națională; ar trebui menționat faptul că deviza societății de lectură, al cărei președinte a fost George Coșbuc - fiind invocată chiar de Mihai Eminescu (în romanul „Geniu pustiu”) - a fost adoptată și de cunoscuta Societate Cultural-Științifică „Virtus Romana Rediviva” (fondată la Cluj, în 1994)!

George Coșbuc surprinde, în „Pregătiri de bacalaureat”, atmosfera în școlile românești, în ultimele decade ale secolului al XIX-lea:

«Iar Toma cel fără credință n-a vrut să înțeleagă! El râdea de neliniștea noastră și, când era sătul de răs, se culca și durmea somnul dreptilor. Căuta locuri răcoroase, pe sub pomi în grădină și, în vreme ce noi ne băteam capul și ni-l înfundam cu toți psametihii și tiglăt-pilesarii Orientului, Iuda cel fără de lege vorbea cu zeii Olimpului prin somn și sforăia cu atâta putere, încât speria pasările cerului. Fericit temperament!

Toma era colegul nostru de școală. Ne pregăteam de bacalaureat; umblam tot cu spaima în sân și cu groaza condamnaților la moarte. Adecă, după cum e obiceiul, n-aveam somn noaptea de grija lui Horațiu și a lui Tacit, visam numai logaritmi și împărați de-ai Bizanțului, îmbrăcați în haine de purpură împestrițată cu formulele chimice ale azotului și oxigenului. Tot, după cum e obiceiul. Iar Toma cel fără credință stetea întins pe iarbă și fluiera până ce îl prindea somnul și

apoi durmea până ce-l deștepta foamea. Nouă ne era ciudă pe el, și-l certam că nu pune mâna pe carte. Cum o să treacă el examenul? O să ne facă de rușine clasa. O să stea ca vițelul la poarta nouă. O să râdă și curcile de el. Și câte și mai câte. Dar el nu voia să înțeleagă nimic, ca Iuda cel fără de lege.

În cea din urmă zi, în ajunul examenului, s-a sculat însă și el mai de dimineață și a venit cu noi într-o livadă din marginea orașului, unde hotărâsem să ne adunăm cu toții și să facem o repetiție generală a tuturor materiilor. Ne-am așezat sub un nuc bătrân. Toma cu noi, de prima oară. Și asculta cu atențiune cum istorisea cel mai bun dintre noi războaiele pentru succesiunea tronului în Spania. El era mai slab la istorie; încolo, bun student, nu prin străduință, ci prin inteligență. Noi ascultam, Toma asculta și sfertul de oră trecu. Eram toți întinși pe iarbă, în jurul povestitorului. Acesta începu acum despre cultura asiriană și vorbea despre zeii babilonienilor. Deodată, în mijlocul tăcerii generale, un sunet ca de ferăstrău a speriat liniștea zeilor din Babilon. Era sforăitură. Toma cel fără de lege adormise.

Dar n-a apucat Toma să armonizeze pe nas decât două sforăituri, căci două ghionturi puternice și din dreapta și din stânga, potrivite drept în coaste, i-au stricat bunătatea de somn. Se înțelege că a urmat o scenă între el și noi, și sfârșitul a fost că Toma s-a învoit să-l batem, dacă va mai adormi»

(va urma).

Marius HALMAGHI

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxiii-pregatiri-de-bacalaureat-cum-o-sa-treaca-el-examenul-o-sa-ne-faca-de-rusine-clasa-o-sa-stea-ca-vitelul-la-poarta-noua-117276.html>

În: *Tribuna*, 05 iunie 2016.

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. Below this is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A red navigation bar contains categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays a news article titled '2016 - ANUL COȘBUC (XXIII): Pregătiri de bacalaureat: „Cum o să treacă el examenul? O să ne facă de rușine clasa. O să stea ca vițelul la poarta nouă”'. The article includes social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and a 'Share' button. Below the article, there is a search bar labeled 'Cautare' and a date/time stamp '05.06.2016 23:49'. At the bottom, it shows '1632 vizualizari' and '0 comentarii'.